

12 58
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ
'Αριθ. Έρωτ. *Μαι. II 58/1970*

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Σει. 1969/202-70

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... Σιβαίνιον
(παιλαιότερον ὄνομα : .....), Ἐπαρχίας .... Βοιωτίας
Νομοῦ ..... Κοζώνης.....
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος Μακεδῶν
Εὐδάρκας..... ἐπάγγελμα .. Γεωργός.....
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις ... Σιβαίνιον - Κοζάνης.....
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον..... 25.....
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες :
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Ζιῆγας Μιχάλας - Χασιώτης
Ἀθανάσιος - ..... Θεοφάνης..... Ξιδένης.....
ἡλικία 75-80-75 γραμματικά γινώσεις... ἀρχαῖα καὶ σύγχρονα
..... τόπος καταγωγῆς ..... Σιβαίνιον
..... Κοζώνης.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ βοσκήν ποιμνίων ; ... Αἰδ. Β. αὐχίν. Κορυμφόσου
Μόνων καὶ Ζυβήδια, καὶ Λιούβοινα δὲ προωρίζοντο
εἰς σποράν.
Ὑπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστήματα ; ... Ζεφυρὸν.....
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς· β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους)· γ) εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονὰς κλπ. ....
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; ... Νόν. δυναμ. εἰς ἀκα. ἐκτετακ. ἐξελ. ὡς
οὕτω ἀποκτηθεὶς ἰδιωτ. καὶ οἰκογεν.

β'. 1) Οί κάτοικοι ασχολούνται μόνον εις τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εις τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εις ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ τὴν κτηνοτροφίαν* ... *καὶ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ τὴν κτηνοτροφίαν* ...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εις τὴν γεωργίαν ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποῖοι ἐργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μετὰ δόλοκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) ... Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;) ...

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται, ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὰ θέματα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δοῦλοι (ὑπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), πρματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ; ...

... *ἀεὶ ἀσχολοῦνται* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ... *καὶ μετὰ τὴν γεωργίαν* ...

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγόπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλαμιάς μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος; ....

...ἐλιπαίνοντο... μὲ... ζωϊκὴν... κόπρον... αἰγο-
...προβάτων... καὶ... βοῶν.....

- 2) Πότε ἐγίνε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ....

Κ.α.ω. 26... 1923... 1970.....

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ...

Τοῦ 20... 21... 1940... 06... 1958...

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τούτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ...

ἄροτρον... καὶ... μηχανὴν... ἐκ... 1958...
... 1965... 1970... 1975...

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄροτρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ....

1..... 4..... 7..... 10.....

2..... 5..... 8.....

3..... 6..... 9.....

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ...

1965... 1975...

- 3) Μηχανὴ θερισμοῦ ...

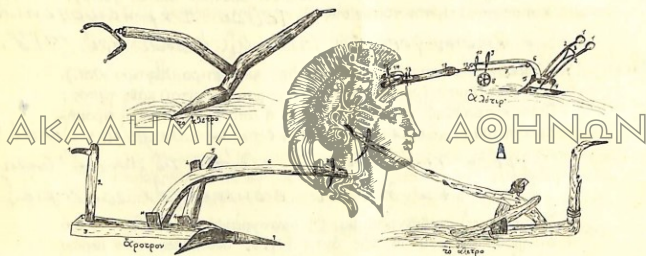
1965... 1975...

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματίων). *Ν. ε' α' 1960...*

5) Μηχανή ἔλωνισμού ..... *Ν. η' α'... γ' α'... 1960...*

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκευάζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον .... *Παλιὸν α' α'... κατεσκευάζει*
ξ. α'... εἰ... εἰδικαί... κατασκευάζει... παλιόν

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1.	6.	11. ....
2.	7.	12. ....
3.	8.	13. ....
4.	9.	14. ....
5.	10.	15. ....

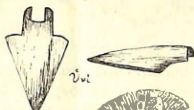
(1) Ἐάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν άνωτέρω άρί-
θμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου άρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς
διὰ τήν άροτρίασιν ὅλων τῶν ειδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν
χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχνογραφή-
σατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν
εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

Ε.Π. 20... 200... 10.10.00... 6.10.10.00... 2.10.10.00... 2.10.10.00...
2.10.10.00... 2.10.10.00... 6.10.10.00...

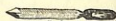
- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ άρότρου;.....

6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου,.....

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευήν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ άρότρου
(π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, άρίδι, άρνάρι, ξυλοφάι κλπ.).....

Ε.Π. 20... 200... 10.10.00... 6.10.10.00... 2.10.10.00... 2.10.10.00...

πριόνι

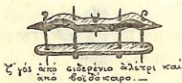
άρίδα

ρίνι ἢ ξυλοφάι (άρνάρι)

8) α) Διὰ τὸν ἄροτον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἥμιονος, ὄνος.... *Μ.φ.ο.τ.τ.ρ.α. 26. ε.β.δ.μ.*.....

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν ; ..... *καὶ... δ.β.α... ζ.α.ι... ξ.ν.*.....

9) Διὰ τὸ ζεугάρισμα με δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ; *ἦς. ὄ.β.ο.ν. δ.β.μ. χρυ.β.ε.ρ.ο.π.δ.ζ.α. ἡ.α.ρ.ε.θ.α.ι.δ.π.ε.ρ.α.ί. - τ.α.ρ.ο.ς*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ (π.χ. λοῦριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζεῦλια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ..... *Ε.Β.Δ.Μ.*..... ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΝ

10) Σχεδιάσατε ἰδιαιτέρως τὴν μορφήν τῶν ζευγῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. .... *Ε.Β.Δ.Μ.*.....

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα ; (Σχεδιάσατε αὐτόν). .... *Ε.Β.Δ.Μ.*.....

12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἐνὸς ζώου ; .. *Μ.φ.ο.τ.τ.ρ.α. 26. ε.β.δ.μ.*.....

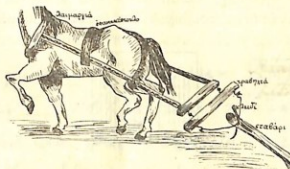
Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ; .....

Α.β.α.β.μ. ... ζ.α.ι. ... ζ.α.ι. ... ζ.α.ι. ... ζ.α.ι. ...

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν,
την ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῶον διὰ νὰ προσδεθῇ
εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.....

Уг и ширина тѣл вь вода.

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποιος ώργωνε παλαιότερον (ή σήμεραν) : 1) άνδρας (ό ιδιοκτήτης του άρχου ή άλλος)· 2) γυναίκα· 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία ή συνθήκη εις τον τόπον σας ...

... το ... άνδρας, ερωτες ... ή δ' ... αναι
... ιδιοκτητης ή ...

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἡ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) .Τ.ο.πιδ. Διευτ. μ.β.ο. Μολίνος
... αἰ.ς. το'... Δεξιόν... μέρες. μ.δ. ἀπομεινόμε. ἑκατὸ. υ.αἰ

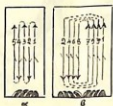
2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εις το σιδηρούν άστρον.....
Μ.Ε. ρόν... Μ.Ο. ρόν, δι.α... Διαφορ. ρόν ρόν-
Τ.τ... ρόν ρόν... Διαφορ...

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον· μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).
 Μόνον... διὰ... πῶς... ξυλῶν... (κίμα)...
 ὁρμίσματα... ἐξ... ὁδῶν... ἐν... ἐλκν... ἰσορροπία... δίκ'
 γὰρ κατετοιμασθῇ πρὸς γέφυρα (ἔντα).

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακάς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Γίνεται ἡ δ... χωράφι με ἀνοιγομένας αὐλακιές...
...αὐλακίας...

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὥς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργώματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμιες, σιασιές, μεσφράδες κ.λ.π.) ;

Γίνεται με λωρίδας...

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά) ; με αὐλακιάν ;

Με αὐλακίαν...

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορά τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον με σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῇται ἄροτρον ;

Δεν γίνεται σπορά με σκαπάνη...

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων με τὸ ὕνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Γίνεται με τὸ ὕνι καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ...

ὡς καὶ με τὸ ὕνι...

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. ....

γ) Ἀροτρίσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σποράς :

- 1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποῖαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. ....

.. τὰ .. πρῶτα .. δι. νο. φ. α. μ. α. .. ε. ρ. μ. α. .. α. δ. ε. β. -
 .. α. ε. ρ. α. ν. ... δι. β. δ. β. ι. ... α. ... α. ... α. φ. ι. α. ν. ... α. φ. ι. β. δ. β. ι.
 .. α. ρ. μ. α. ... α. ν. ... φ. ε. β. ρ. α. ν. φ. ρ. ι. α. ν. ... α. δ. δι. β. δ. β. ι. α. ν. α.
 .. α. ν. ... α. ρ. ι. α. ν. ... α. ν. α. φ. ι. β. δ. β. ι. ... ε. ι. α. ... α. β. α. ρ. α. φ. ι. α. ν.

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαυτήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφῇται ἀσπαρτὸν τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρανάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σίταρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

.. ε. ν. ... α. δ. α. ν. ... ε. τ. α. α. ....

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποῖαν ἐποχὴν; ...

.. δι. α. ... β. ι. α. ρ. ι. ... 2-3 ... δι. α. ... α. ι. α. ρ. α. φ. ι. α. ν. 4-5

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν. π.χ. τὸ δι. σ. α. κ. ν. εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; .....

.. ε. ν. ... α. β. α. β. δ. β. ι. ... α. ρ. α. β. ε. ν. α. ρ. α. ν. ... α. β. α. ν. ... α. ρ. α. ν. ...
 .. α. ν. ... α. ν. α. ρ. α. ν. ... α. ι. α. ν. α. ι. α. ν. ....

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ; .....

μηδὲ... βουκέντρον... εἰς... τὸ... ἡμικραν... ὡς... ὁλοκράτος...
 ἢ... τοποθετηθῇ... βιδυρῇ... ράβδου... .....

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); .....

..... Γίνεται... σβάρνισμα... .....

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφῇ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπ κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν) . . . . .

Т. 6499 - К. 06405 - 81. К. 81 - 82. 4091 - 409201 - 409250.

- 6) Ποία πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγὰν) εἰς τὸ ὄργανον καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πού ἐκτελοῦν

M. d'vcs. als. 301. 2. 27. 1902. N. 6.

- 7) Ποια χωράφια ἐκαλλιερгоῦντο (ἢ καλλιερгоῦνται) διὰ τὴν σπο-
 ρὰν ὁσπρίων. Πῶς ἐγένετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου
 εἶδους.

ΔΗΜΙΑ ΔΟΡΝΗ
2. v. g. 1220. 2011/12. 2011/12.

- 8) Ποία χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφᾶς τῶν ζώων· π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ....

079. 24203. 200. 201162104.

- 9) Πῶς ἐγένετο πρὸ τοῦ 1920 (ἡ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων· ἐσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιᾶς (βραγιᾶς) καὶ ἄλλως.

Ex: $x^2 + 4x + 4$

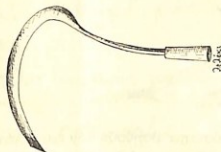
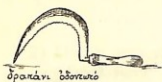
Β. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἐργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) .....

Μ.ε...δρεπάνι...λεπίδι...

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.....

ο.ο.ς...δρεπάνι...λεπίδι...δρεπάνι με κόψη...δρεπάνι με ὀδοντωτό...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ μὲ ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφήν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα).....

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἦτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

ο.ο.ς...δρεπάνι...

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

ο.ο.ς...δρεπάνι...λεπίδι...δρεπάνι με κόψη...δρεπάνι με ὀδοντωτό...

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. ....

..... *Σ.ε.ι.ρ.ι.δ.ο.α.β.ι.α.* .....

γ. Οἱ θερισταί.

1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ; .....

..... *Ἄνδρες καὶ γυναῖκες ? διουμῖνες.* .....

..... *κῶν. ἑλ.ρῶν.* .....

2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή· εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθέσατε μετὰ τὴν πληροφορίαν καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνομασολογίαν) .....

..... *Ἄν. κρ.κ.ν.ο. ζε. ἄλ.μ.φ.ε.* .....

..... *ρ.δ.ν. ζε.ρ.ά.τ.α.* .....

3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἑναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λουντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; .....

..... *Ἡ ἀριστερά... χεῖρα... ζαχρῶν. ο.δ.β.* .....

..... *οὐκ... ο.α.β.α.φ.ά.δ.* .....

..... *Ἡ δ.κ. μέση. ζε.δ.ν.ο.* .....

..... *Ἡ δ.κ. μέση. ζε.δ.ν.ο.* .....

..... *Ἡ δ.κ. μέση. ζε.δ.ν.ο.* .....

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; . . . . .

Τὸ ὅτι ἐρρωσίστην... ὁ δὲ δὲ...
...τρίτην... ἡ ἐχίζον... τὸν... ἐρρωσίστην...

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια; Καταγράψατε αὐτά. ....

Der Empfänger

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθήριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθήριστοι ; (Εἰς τινὰς τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερώς όπου υπάρχει σχετικόν ἢ ἄλλο τι
ἐθνικόν.....

[illegible]

- δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

- 1) Πότε ἐγένετο τὸ δεμάτιασμα, ἦτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμόν; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον;.....

Мен 2-д 2-3 илээр эхэлжээ
Эд нь хуучин үеийн хэрэг.

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

..Τ.α...δ.ε.α.β.α...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...
 ..β.γ...δ.ε.α.β...ε.χ.α.β.γ...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...
 ..α.β...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α.β.γ.δ.ε.α...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...
 ..α.β...ε.γ.α.β...
 ..Τ.α...δ.ε.α.β.γ.δ.ε.α...δ.ε.α.β.γ.δ.ε.α...
 ..ε.γ.α.β...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α.β.γ.δ.ε.α...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...
 ..ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκentrώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκentrώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ; .....

...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...ε.γ.α.β.γ.δ.ε.α...
 .....
 .....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

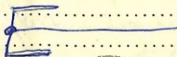
- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς... ἐν τῷ αὐθιῷ
καὶ ἐν τῷ ὀκτωβρίῳ. ἄλλοτε, δὲ... ἐν τῷ καὶ ἐν τῷ
ἔν τῷ ὀκτωβρίῳ..... ἐν τῷ.....

- 2) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν.....

..... 42. 814.27. ....

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ ἐξηρά χόρτα (π.χ. σανόν, τριφυλλί, βίκον); Ἐάν ναι, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ἐξήρασις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.....

1. *Κ. εὐκλιδίου... ματ. & ν. ν. δι' 2 ματ. β. μ.*
 2. *Συμφων. πόρτων. καὶ δι' 2 ματ. μ. ν. δι' 2 πόρτων*
 3. *Παρ. & πόρτων. β. μ. ν. πόρτων. Π. Π. Π.*

- 2) Πότε έθερίζετο ο σάνος, και με ποιον εργαλειον, (δρέπανον, κόσσαν κ.ά.). . . . . *μ. ε. κόβαν, θρυφήλικος και κ. λ. βόνω*
(Παραθέσατε και σχεδιάσματα ή φωτογραφίας).....

- 3) Ζήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐκρησιμιοιοῦντο ; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .....

.....

.....

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ. ....

... μεταφέρωντες εἰς εἰδικὴν τοποθεσίαν...

... ἀπὸν... χωρὶον... μεταφέρωντες εἰς αὐλὴν...

... ἀλὼνι... καὶ... χωρὶον...

.....

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινος τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρόν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθέτησεως; .....

... Θεμωνιάς... καὶ... εἰς σωρόν...

... εἰς... καὶ... ἀπὸ... ἀλὼνι...

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἀλὼνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι; .....

... εἰς... ἀλὼνι...

.....

- 4) Ποῦ κατασκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; .....

... εἰς... χωρὶον... ἀπὸ... ἀλὼνι...

... τοποθεσίαι... ἀπὸ... ἀλὼνι...

- 5) Τὸ ἀλῶνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλὰς οἰκογενεῖας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποῖαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .....

[illegible]

- 6) 'Από τότε αρχεται το άλώνισμα και τότε λήγει ; ... Ευχαριστώ

And... 9/06/10 v. 1? 2820 v. 2... 15th Apr 2010

- 7) Εἶδη ἀλωνιδῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνα (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνα (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).

(Περιγράψατε την κατασκευήν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) Χημ. εὐχρηστικό. 20. 2

[illegible]

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἄλωνα ἑκάστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξέως τοῦ ἄλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου· καθαρισμός αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν καὶ ἀχύρων).....

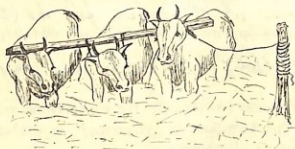
..... Μ.δ. ... 20. ... .. Χ.δ.μ.μ. ... ..
 ... .. 30. ... ..
 ... ..

- 9) Ἡ ὡς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; .....

Explain and analyze the following

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἁλῶνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἁλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἁλω-

Αρχιμ. κ. Σεραφία Βαρόκιν. Ομότ. Γεν. Γραμ. ....
 Δι. (Βαλ. Τ. 4) Βαλ. Β. Μαν. Ρ. 8.
 26. Ομότ. Γραμ. ....

- α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἄλωνιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος στηγερὸς, στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ἄ.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδία γράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχονται γύρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

... 10s. 2. Example given.

- 20 —

Σύμφωνα με τις ιδιότητες του ζώου.

- 8) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ; .....

Ἀπὸ... μὲν... ἕως... ἀραιοῦν. ἔρχομαι ἐν...
 πρὸς... ἑρπύλλης... μὲν... καὶ...
 ἀπογευματινὰ, ὁρῶν... αἱ... πρὸς...
 παύονται... ἔκστα... ἔρπον...
 καὶ... πρὸς... ἔκστα...
 ἡ... μὲν... ἔκστα... ἔκστα...

- 12) Ποία ἄλλα ἀλωνιστικὰ ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρῆσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιοῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὁποῖον, καλούμενον διχάλι, δικοῦλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν): ...

Διχάλι... δουκράνι...
 καὶ... δουκράνι...
 καὶ... δουκράνι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὁποῖον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
 πους στάχους ; .....

Ναί.

- 14) Ἦτο ἐν χρῆσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὀδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
 πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
 φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
 διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

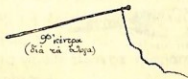
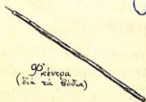
... Τὸ... δουκράνι...
 ... Τὸ... δουκράνι...
 ... Τὸ... δουκράνι...

Δὲ νόμισαν διὰ...
 ὁκοινίου...
 καὶ... 1, 50.

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν .....

... *ἑκατόν πενήντα* ... *ἑκατόν πενήντα* ... *ἑκατόν πενήντα* ...
ἑκατόν πενήντα ... *ἑκατόν πενήντα* ... *ἑκατόν πενήντα* ...

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

... *ἑκατόν πενήντα* ... *ἑκατόν πενήντα* ...

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. τροπάνηδες, καλούμενοὶ ἀλωναραῖοι καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὁποῖοι εἶχον βοδία ἢ αἰλογα καὶ ἀνέλαμβανον τὸν ἀλωνισμόν

... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...
καὶ οἱ ἴδιοι ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...
καὶ οἱ ἴδιοι ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...
καὶ οἱ ἴδιοι ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με ζῶα καὶ με ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...
καὶ οἱ ἴδιοι ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατασκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; .....

... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ... *καὶ οἱ ἴδιοι* ...

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ἄλωνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν; Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρήσις τοῦ κοπάνου· (π.χ. φακῆς, ρεβιθιδῶν κλπ.).....

... *ξύλου ἀγρίου* .....

κόπανος στρογγυλός

ξύλο καμπύλῳ διὰ τὸ κοπῶνισμα μικροῦ καρποῦ δημητριακῶν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Ὑπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο· μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; Ἀνελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ἄλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; .....

... *ἑλ. π. δ. γέν. ... ρεβιθιδῶν ... καὶ ... ἀγρίου ...*
... καὶ ... ἀγρίου ... στρογγυλῶν ... καὶ ... ἀγρίου ...
... ρεβιθιδῶν ... καὶ ... ἀγρίου ... ἀγρίου ...

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα. Ἐγίνετο τοῦτο ἀπ' εὐθείας ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν; Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας) .....

... *καὶ... κοπάνησα... ἐν τῷ... ὁ...
... χειρὶ... καὶ... ἐν...
... ἐν... καὶ... ἐν...
... ἐν... καὶ... ἐν...* .....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῶων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;
Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; .....

.....
.....
.....

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπινοήσθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΒΕΛΟΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ. ....

... *Μὲ τὴν τροχίαν καὶ τὸν...* .....

.....
.....
.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ;
Προτοῦ ἀρχίσθαι τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμόν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...εἰς...
 ...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...
 ...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...
 ...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο.....

...μ.ε.ε...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...
 ...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναικᾶ· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἄλῳνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...καρπὸν...

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖσις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλῳνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλῳνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολώνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .....

..... Δ. ἐ. ν. ... *Ξηρόνισμα ... καιρόν ... ἀνεμίσματα ...*

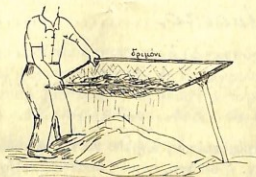
- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμένοντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; .....

Δ. ἰ. ὁ ... δ. ε. ρ. φ. ο. ὑ. ἰ. ἄ. ρ. ο. σ. ἡ. τ. ο. ἰ. ... μ. ἑ. ... ξ. ν. ο. ... μ. ε. ἰ. ὁ ...
κ. ὁ. δ. κ. ἰ. ο. ... μ. ἑ. ... μ. ἑ. ἰ. ὁ ... δ. ρ. ἑ. ὁ ... ο. ὑ. τ. ω. ὁ
κ. ὁ. δ. κ. ἰ. ο. ... ν. ἰ. ὁ ... ἑ. ἰ. ὁ ... δ. ἰ. ἰ. ὁ ... ο. ὑ. τ. ω. ὁ
κ. ὁ. δ. κ. ἰ. ο. ... ν. ἰ. ὁ ... ἑ. ἰ. ὁ ... δ. ἰ. ἰ. ὁ ... ο. ὑ. τ. ω. ὁ

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων με ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. με τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) .....

Ε.Ο.Σ. Φυλάττειν... ἀνωτέρω... γίνεται μετὰ... δ.ε.φ.μόνι
... π.α.λ... β.ο.υ.λ.ο.υ.ν... π.λ.ν... ἐρ.φ.β.ι.ο... ζ.υ.ε.τ.ο.δ.β.ε.φ.υ.λ.ι.α.ς

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; .....

Ε.Ο.Σ. β.α.ρ.ός... ἐ.ε.φ.ρ.ο.υ.ε.ε. δ.ι.α'... τ.τ.ο.υ.κ.ρ.α.φ.ο.ς
... ὁ.ο.ρ.ο.ι.α. ἔ.χ.ε.ι... ὡ.ς... ἡ... π.α.λ... ε.λ.ι.μ.ε.ν.ω.ς

- 8) Ἀ λ λ α ἔ θ ι μ α προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτο, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ....

... δ.ε.ν... ἐ.γ.ί.ν.ο.υ.ν.ω.

γ'.1) Ποῖαι ὀφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλῶνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

.....

.....

.....

κόνελο

α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἀλφονιάτικο κλπ.

Τὸ κομμάτι κλαίει. (κλαίει) καὶ ἡταν
μικρὸ καὶ ἀνέμετο εἰς 12 ἀνέμετα,

Προδικηθέντα εἰς εὐχὰς προδικητὰς διορίζουτες
καὶ ἀρμόδιον.

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; ... *τὸ ἔκτρο. φουρνιζέται. τοῦ ἔκτρο.*
δου. καὶ σπείρει. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται. τοῦ ἔκτρο.
εἰς τὴν ὑπαιθρον.

- 5) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
 θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται.
τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται.

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
 σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
 τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

Μετὰ τὸν θερισμὸν.

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς ποῦ φυλάσσεται.
 πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ...

ἡ πλεκτὴ αὕτη. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται.
καὶ ἐκτενέσσεται ἐπὶ τὸν ἔκτρο. φουρνιζέται.

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
 τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
 γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
 τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Μένου. καὶ τὸ ἔκτρο. φουρνιζέται.

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; .....

ἡ πλεκτὴ αὕτη. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται. τοῦ ἔκτρο. φουρνιζέται.
καὶ ἐκτενέσσεται ἐπὶ τὸν ἔκτρο. φουρνιζέται.

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς; (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . . .

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς) . . . .

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΤΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΣΙΣΑΝΙΟΥ

Αριθ. Πρωτ. 13

Π ρ ό ς

Τό Κέντρον Ἑρεύνης τῆς Ἑλληνικῆς
Λογογραφίας τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν

Εἰς Ἀθήνας

(Διά τοῦ κ. Ἐπιθεωρητοῦ Περιφ. Βοῦ)

ὑποβολή
συμπεληρωμένου τοῦ
ἀντιτύπου Ἑρωτηματολογίου.

Ἐν Σισανίῳ τῇ 20-2-1970

Λαμβάνω τήν τιμήν νά ὑποβάλω ὑμῖν
συνημμένως τό ἀποσταλέν ἡμῖν ἀντίτυπον
Ἑρωτηματολογίου, συμπεληρωμένου ἐκ
πληροφοριῶν κατοίκων τοῦ χωρίου.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΒΟΤΟΥ
ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ ΣΙΣΑΝΙΟΥ
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Αριθ. πρωτ. 526
ἡμερομηνία 28-2-70

Εὐπειθέστατος
Ὁ Δ/ντής τοῦ Σχολείου

[Signature]
ΑΘΗΝΩΝ